

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2000 M. RUGSĖJO 29 D. ĮSAKYMO NR. 274 „DĖL
PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMOS JAVŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2016 m. birželio 13 d. Nr. 3D-361
Vilnius

1. P a k e i ĉ i u Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. rugsėjo 29 d. įsakymą Nr. 274 „Dėl Privalomųjų rinkai tiekiamos javų sėklos kokybės reikalavimų aprašo patvirtinimo“, ir išdėstau jį nauja redakcija:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMOS JAVŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO**

Įgyvendindama 2015 m. spalio 29 d. Komisijos įgyvendinimo direktyvą (ES) 2015/1955, kuria iš dalies keičiami Tarybos direktyvos 66/402/EEB dėl prekybos javų sI ir II priedai (OL 2015 L 284, p. 142), ir 2016 m. kovo 3 d. Komisijos įgyvendinimo direktyvą (ES) 2016/317, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 66/401/EEB, 66/402/EEB, 2002/54/EB, 2002/55/EB, 2002/56/EB ir 2002/57/EB dėl sėklų pakuočių oficialių etikečių (OL 2016 L 60, p. 72):

T v i r t i n u Privalomųjų rinkai tiekiamos javų sėklos kokybės reikalavimų aprašą (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2000 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 274
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. birželio 13 d. įsakymo Nr. 3D-361
redakcija)

PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMOS JAVŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Privalomųjų rinkai tiekiamos javų sėklos kokybės reikalavimų aprašas (toliau – reikalavimų aprašas) parengtas įgyvendinant 1966 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvą 66/402/EEB dėl prekybos javų sėkla (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 1 tomas, p. 66) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. kovo 3 d. Komisijos įgyvendinimo direktyva (ES) 2016/317 (OL 2016 L 60, p. 72), 1980 m. liepos 17 d. Komisijos sprendimą 80/755/EEB dėl leidimo neištrinamais spaudmenimis pateikti nustatytą informaciją ant javų sėklos pakuočių (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 4 tomas, p. 208) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1981 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimu 81/109/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 5 tomas, p. 17), 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 29 tomas, p. 258) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p. 1), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/53/EB dėl bendrojo žemės ūkio augalų veislių katalogo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 36 tomas, p. 281) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) 1829/2003 (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 32 tomas, p. 432), 2004 m. gruodžio 1 d. Komisijos sprendimą 2004/842/EB dėl įgyvendinimo taisyklių, kuriomis remdamosi valstybės narės gali leisti teikti į rinką sėklas, priklausančias veislėms, dėl kurių buvo pateiktos paraiškos jas įtraukti į žemės ūkio augalų rūšių veislių ar daržovių rūšių veislių nacionalinį katalogą (OL 2004 L 362, p. 21), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. kovo 3 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2016/320 (OL 2016 L 60, p. 88), 2005 m. kovo 2 d. Komisijos sprendimą 2005/200/EB, leidžiantį Estijai, Latvijai, Lietuvai ir Maltai nustatyti griežtesnius reikalavimus dėl *Avena fatua* javų sėkloje (OL 2005 L 70, p. 19), 2006 m. gegužės 23 d. Komisijos direktyvą 2006/47/EB, nustatančią tam tikras *Avena fatua* buvimo javų sėkloje sąlygas (OL 2006 L 136, p. 18), 2008 m. birželio 20 d. Komisijos direktyvą 2008/62/EB, numatančią tam tikras leidžiančias nukrypti nuostatas, taikomas

žemės ūkio vietinių populiacijų ir veislių, kurios natūraliai prisitaikiusios prie vietos ir regiono sąlygų ir kurioms gresia genetinė erozija, patvirtinimui ir prekybai tų vietinių populiacijų bei veislių sėkla ir sėklinėmis bulvėmis (OL 2008 L 162, p. 13).

2. Reikalavimų aprašo tikslas – užtikrinti kokybiškos javų sėklos (toliau – sėklos) dauginimą siekiant ją tiekti rinkai ir javų vietinių veislių ar javų genetinės medžiagos, išsaugotinos *in situ*, ir tausiai naudojamų šių augalų genetinių išteklių veislių auginimą bei tiekimą rinkai.

3. Reikalavimų aprašas privalomas fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), užsiimantiems sėklos dauginimu ir javų vietinių veislių ar išsaugotinų *in situ* javų genetinių išteklių veislių auginimu ir tiekimu rinkai.

4. Reikalavimų apraše išdėstyti reikalavimai taikomi šių javų rūšims ir gentims, kurios skirtos žemės ūkio produkcijai išauginti, bet ne dekoratyviniams tikslams:

avižoms netikšėms – *Avena strigosa*;

plikosioms avižoms – *Avena nuda*;

sėjamosioms avižoms ir bizantinėms avižoms – *Avena sativa* (jai priklauso ir *A. byzantina*);

kanariniams strypainiams – *Phalaris canariensis*;

paprastiesiems miežiams – *Hordeum vulgare*;

sėjamesiems rugiams – *Secale cereale*;

dvispalviams sorgams – *Sorghum bicolor*;

dvispalvių sorgų x sudanžolės hibridams – *Sorghum bicolour* x *Sorghum sudanense*;

kietiesiems kviečiams – *Triticum durum*;

paprastiesiems kviečiams – *Triticum aestivum*

kvietrugiams – *X Triticosecale*;

speltoms – *Triticum spelta*;

paprastiesiems kukurūzams – *Zea mays* (išskyrus saldžiuosius kukurūzus ir kukurūzus, skirtus spragėsių gamybai).

5. Reikalavimų aprašas taikomas superelitinei, elitinei, sertifikuotai ir sertifikuotai pirmos ir antros reprodukcijos bei saugotinų javų veislių sėklai.

6. Reikalavimų aprašas netaikomas sėklai, kuri skirta eksportuoti į trečiąsias šalis.

II SKYRIUS

ŠIAME REIKALAVIMŲ APRAŠE VARTOJAMOS SĄVOKOS

7. Reikalavimų apraše vartojamos sąvokos:

7.1. **Igaliotasis aprobuotojas** – asmuo, turintis Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos išduotą leidimą aprobuoti sėklinius pasėlius.

7.2. **Įgaliotasis mėginių ėmėjas** – asmuo, turintis Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos leidimą imti sėklos mėginius iš sėklos siuntų.

7.3. **Įgaliotoji laboratorija** – laboratorija, turinti Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos leidimą atlikti sėklos kokybės tyrimus.

7.4. **Javų genetinės įvairovės išsaugojimas *in situ*** (toliau – išsaugojimas *in situ*) – javų genetinės įvairovės išsaugojimas natūralioje gamtinėje aplinkoje ir žemės ūkio aplinkoje, kurioje susidarę jų genetiniai požymiai.

7.5. **Javų kilmės rajonas** – rajonas, kuriame vietinė arba išsaugotina *in situ* javų veislė buvo ilgai auginama ir prie kurio sąlygų ji yra natūraliai prisitaikiusi.

7.6. **Javų populiacijų genetinė erozija** – tam tikros rūšies ar veislės javų genetinės įvairovės mažėjimas arba genetinio pagrindo menkėjimas populiacijoje dėl žmonių veiklos ar aplinkos pokyčių.

7.7. **Javų sėklinio pasėlio aprobavimas** – javų sėklinio pasėlio veislinių savybių patikrinimas lauke, siekiant nustatyti ir patvirtinti pasėlio tinkamumą tam tikros veislės ir kategorijos sėklai išauginti.

7.8. **Javų sėklinis pasėlis** – teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkantis dirbamosios žemės sklype auginamas javų pasėlis, skirtas sėklai gauti.

7.9. **Javų sėklos tiekimas rinkai** – javų sėklos pardavimas, laikymas, siekiant parduoti, siūlymas parduoti ar kitaip perduoti tretiesiems asmenims už atlygį arba nemokamai.

7.10. **Javų vegetacinis tyrimas** – tyrimas, kuriuo vegetacijos metu tikrinamas javų veislės tapatumas ir veislinis grynys.

7.11. **Kontrolinis sėklos mėginys** – sėklos mėginys, paimtas oficialiojo mėginių ėmėjo iš paruoštos sėklos siuntos, kuriai jau yra išduotas kokybės dokumentas arba iš kurios yra paimtas mėginys kokybės dokumentui gauti.

7.12. **Kukurūzų, sorgų rūšių (*Sorghum spp.*) veislės, hibridai ir įvaisinės linijos:**

7.12.1. **aukščiausios kombinacinės galios hibridas** – selekcininko tvirtinama pirmoji karta, gauta sukryžminus įvaisinę liniją arba paprastąjį hibridą ir kryžmadulkę veislę;

7.12.2. **dvigubasis hibridas** – selekcininko tvirtinama pirmoji karta, gauta sukryžminus du paprastuosius hibridus;

7.12.3. **hibridinė veislė** – selekcininko patvirtinta pirmoji karta, gauta sukryžminus iš dviejų kryžmadulkių veislių elitinės sėklos išaugintus augalus;

7.12.4. **įvaisinė linija** – santykinai vienodų požymių stabili linija, gaunama dirbtinio apdulkinimo būdu, derinamu su selekcija keliose paeilui einančiose kartose arba kitais lygiaverčiais būdais;

7.12.5. **kryžmadulkė veislė** – santykinai vienodų požymių stabili kryžmiškai apsidulkinanti veislė;

7.12.6. **paprastasis hibridas** – selekcininko tvirtinamas pirmosios kryžminimo kartos hibridas, gautas iš dviejų įvaisinių linijų;

7.12.7. **trigubasis hibridas** – selekcininko tvirtinama pirmoji karta, gauta sukryžminus įvaisinę liniją ir paprastąjį hibridą.

7.13. **Oficialioji laboratorija** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos laboratorija, kurioje atliekami sėklos kokybės tyrimai.

7.14. **Oficialioji priežiūra** – priežiūra, kurią atlieka Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, kontroliuodama įgaliotųjų aprobuotojų, mėginių ėmėjų ir laboratorijų darbą.

7.15. **Oficialiosios priemonės** – priemonės, kurias taiko Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, tiekėjo prašymu aprobuodama pasėlius, atlikdama sėklos kokybės tyrimus, vegetacinius tyrimus ir kitus su sėklos sertifikavimu susijusius veiksmus.

7.16. **Oficialusis aprobuotojas** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos specialistas, turintis teisę aprobuoti sėklinius pasėlius.

7.17. **Oficialusis mėginių ėmėjas** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos specialistas, turintis teisę imti mėginius iš sėklos siuntų.

7.18. **Saugotina javų veislė** – vietinė arba išsaugotina *in situ* javų veislė, kuriai gresia genetinė erozija ir kurios genetinius išteklius būtina išsaugoti.

7.19. **Vietinė javų veislė** – ilgai tam tikroje vietoje auginama javų veislė, išvesta liaudies selekcininkų ar susidariusi natūraliosios atrankos būdu.

7.20. Kitos šiame reikalavimų apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme, Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatyme, Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

III SKYRIUS

JAVŲ SĖKLOS KATEGORIJOS

8. Javų sėkla pagal kategoriją skirstoma:

8.1. Superelitinė sėkla (sutrumpintai žymima A) – tai sėkla, kuri:

8.1.1. ruošinama selekcininkų ar jų įgaliotų atstovų pagal veislės palaikymo metodiką;

8.1.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė augalininkystės tarnyba) patvirtino šią atitiktį;

8.1.3. naudojama elitinei arba žemesnių kategorijų sėklai išauginti.

8.2. Nehibridinių veislių elitinė sėkla (avižų, miežių, kanarinių strypainių, rugių, kvietrugių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų sėkla; sutrumpintai žymima B) – tai sėkla, kuri:

8.2.1. ruošiami selekcininkų arba jų įgaliotų atstovų pagal veislės palaikymo metodiką;

8.2.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.2.3. naudojama sertifikuotai, sertifikuotai pirmos arba antros reprodukcijos sėklai išauginti;

8.2.4. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.2.1–8.2.3 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.3. Hibridinių veislių elitinė sėkla (avižų, miežių, rugių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų ir savidulkių kvietrugių sėkla; sutrumpintai žymima B) – tai sėkla, kuri:

8.3.1. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.3.2. naudojama hibridams išauginti;

8.3.3. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.3.1–8.3.2 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.4. Kryžmadulkių veislių kukurūzų ir sorgų rūšių (*Sorghum* spp.) elitinė sėkla (sutrumpintai žymima B) – tai sėkla, kuri:

8.4.1. ruošiami selekcininkų arba jų įgaliotų atstovų pagal veislės palaikymo metodiką;

8.4.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.4.3. naudojama sertifikuotai sėklai išauginti arba aukščiausios kombinacinės galios hibridams ar hibridinėms veislėms išauginti;

8.4.4. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.4.1–8.4.3 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.5. Įvaisinės linijos elitinė sėkla (sutrumpintai žymima B) – tai sėkla, kuri:

8.5.1. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.5.2. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.5.1 papunktyje išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.6. Paprastųjų hibridų elitinė sėkla – tai sėkla, kuri:

8.6.1. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas elitinei sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.6.2. skirta dvigubiems, trigubiems ar aukščiausios kombinacinės galios hibridams išauginti;

8.6.3. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.6.1–8.6.2 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.7. Sertifikuota sėkla (rugių, sorgų, kukurūzų ir hibridinė avižų, miežių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltos ir savidulkių kvietrugių, nehibridinių veislių kanarinių strypainių sėkla; sutrumpintai žymima C) – tai sėkla, kuri:

8.7.1. gaunama iš elitinės sėklos arba selekcininko arba iš aukštesnių sėklos kategorijų selekcininko jo įgalioto atstovo prašymu;

8.7.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas sertifikuotai sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.7.3. naudojama kitiems tikslams nei javų sėklai auginti;

8.7.4. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.7.1–8.7.3 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.8. Saugotinos veislės sėkla – tai sėkla, kuri:

8.8.1. išauginta iš sėklos pagal veislės palaikymo metodiką;

8.8.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, keliamas sertifikuotai sėklai, išskyrus mažiausio veislinio grynio reikalavimus, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.8.3. turi pakankamą veislinį grynį;

8.8.4. išauginta javų kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio reikalavimų aprašo 12 punkte. Augalų genų bankas turi teikti informaciją apie patvirtintus javų kilmės rajonus Valstybinei augalininkystės tarnybai.

8.9. Sertifikuota pirmos reprodukcijos sėkla (nehibridinių avižų, miežių, kvietrugių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų veislių sėkla; sutrumpintai žymima C₁) – tai sėkla, kuri:

8.9.1. gaunama iš elitinės sėklos arba iš aukštesnių sėklos kategorijų selekcininko ar jo įgalioto atstovo prašymu;

8.9.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas sertifikuotai pirmos reprodukcijos sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.9.3. naudojama sertifikuotai antros reprodukcijos javų sėklai ar kitiems tikslams nei javų sėklai auginti;

8.9.4. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.9.1–8.9.3 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

8.10. Sertifikuota antros reprodukcijos sėkla (nehibridinių avižų, miežių, kvietrugių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų veislių sėkla; sutrumpintai žymima C₂) – tai sėkla, kuri:

8.10.1. gaunama iš elitinės ar sertifikuotos pirmos reprodukcijos sėklos arba iš aukštesnių sėklos kategorijų selekcininko ar jo įgalioto atstovo prašymu;

8.10.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, taikomas sertifikuotai antros reprodukcijos sėklai, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

8.10.3. naudojama kitiems tikslams nei javų sėklai auginti;

8.10.4. atitinka šio reikalavimų aprašo 8.10.1–8.10.3 papunkčiuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

IV SKYRIUS

JAVŲ SĖKLOS SERTIFIKAVIMAS

9. Sėkla sertifikuojama, jeigu:

9.1. veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, kuris tvirtinamas Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu, ar į Bendrąjį žemės ūkio augalų rūšių veislių katalogą (toliau – Bendrasis katalogas);

9.2. asmenys, dauginantys ir tiekiantys rinkai sėklą, atestuoti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;

9.3. sėklos augintojas turi licencinę sutartį dėl veislių, kurioms taikoma teisinė apsauga;

9.4. javų sėklinis pasėlis ir sėklos siuntos kokybė atitinka šiame reikalavimų apraše išdėstytas nuostatas;

9.5. sėkla supilta į fasuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

9.6. oficialusis ar įgaliotasis mėginių ėmėjas iš javų sėklos siuntos fasuotės paėmė mėginį pagal ISTA (angl. – *International Seed Testing Association*) tvirtinamas mėginių ėmimo metodikas. Didžiausias sėklos siuntos svoris ir mažiausias mėginio svoris yra nurodytas šio reikalavimų aprašo 4 priede;

9.7. sėkla paženklinta etikete, kuri atitinka šio reikalavimų aprašo 87, 89, 91, 92 punktų nuostatas;

9.8. sėklos kokybės tyrimai atlikti oficialiojoje ar įgaliotojoje laboratorijoje.

10. Valstybinė augalininkystės tarnyba leidžia sertifikuoti javų sėklą, saugomą siuntomis vienoje talpykloje, kuri yra sandariai uždaryta ir paženklinta. Sėklos mėginiai iš kiekvienos sėklos, saugomos vienoje talpykloje, siuntos turi būti imami automatiniu mėginių ėmikliu. Nustačius, kad

sėkla atitinka šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytus reikalavimus, kiekvienai sėklos, saugomos vienoje talpykloje, siuntai išduodamas Sėklos sertifikatas. Jei nustatoma, kad nors vienos sėklos siuntos kokybės rodikliai neatitinka reikalavimų aprašo 3 priede nurodytų reikalavimų, Sėklos sertifikatas neišduodamas nė vienai sėklos, kuri yra saugoma vienoje talpykloje, siuntai.

11. Valstybinė augalininkystės tarnyba išduoda pažymą, kad saugotinių veislių sėkla atitinka jai keliamus reikalavimus, jeigu:

11.1. veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar į Bendrąjį katalogą;

11.2. sėkla išauginta iš sėklos pagal veislės palaikymo metodiką;

11.3. asmenys, dauginantys ir tiekiantys rinkai sėklą (toliau – tiekėjas), atestuoti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;

11.4. tiekėjas prieš kiekvieno auginimo sezono pradžią raštu pateikė informaciją Valstybinei augalininkystės tarnybai apie žemės plotą, naudojamą išauginti saugotinos veislės sėklą, jo dydį ir jo vietą;

11.5. saugotinių javų veislių sėklinis pasėlis ir sėklos siuntos kokybė atitinka šiame reikalavimų apraše išdėstytas nuostatas, keliamas sertifikuotai sėklai, išskyrus mažiausio veislinio grynio reikalavimus, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

11.6. sėkla supilta į fasuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

11.7. tiekėjas iš saugotinos veislės sėklos siuntos fasuotės paėmė mėginį pagal ISTA patvirtintas mėginių ėmimo metodikas;

11.8. sėklos siuntos fasuotė paženklinta tiekėjo etikete, kuri atitinka šių reikalavimų aprašo 88 punkto nuostatas;

11.9. sėklos kokybės tyrimai atlikti oficialiojoje ar įgaliotojoje laboratorijoje;

11.10. sėkla išauginta javų kilmės rajone. Valstybinė augalininkystės tarnyba informuoja Europos Komisiją ir kitas ES valstybes apie patvirtintus javų kilmės rajonus. Tais atvejais, kai javų kilmės rajonas yra daugiau nei vienoje ES valstybėje, jis nustatomas bendru ES valstybių sutarimu;

11.11. veislė palaikoma javų kilmės rajone;

11.12. prieš kiekvieną auginimo sezoną tiekėjai praneša Valstybinei augalininkystės tarnybai apie saugotinos veislės sėklos auginimui naudojamus žemės plotus ir vietą.

12. Tais atvejais, kai saugotinos veislės sėkla javų kilmės rajone dėl aplinkos sąlygų negali atitikti sertifikuotai sėklai keliamo reikalavimo, nurodyto šio reikalavimų aprašo 11.10 papunktyje, siekiant išauginti saugotinių veislių sėklą, Valstybinė augalininkystės tarnyba gali patvirtinti papildomus rajonus. Tuo tikslu Augalų genų bankas Valstybinei augalininkystės tarnybai teikia būtiną informaciją.

13. Papildomuose rajonuose išaugintą sėklą leidžiama naudoti tik javų kilmės rajone.

14. Valstybinė augalininkystės tarnyba privalo pateikti Europos Komisijai ir kitoms ES valstybėms informaciją apie siūlomus patvirtinti papildomus rajonus, kuriuose siekiama auginti saugotinių augalų veislių sėklą, nurodytą šio reikalavimų aprašo 12 punkte. Europos Komisija ir kitos ES valstybės per dvidešimt darbo dienų nuo šios informacijos gavimo gali pateikti klausimą svarstyti Žemės ūkio, sodininkystės, daržininkystės ir miškininkystės sėklos bei dauginamosios medžiagos nuolatiniam komitetui (toliau – Nuolatinis komitetas) ir, jei būtina, nustatyti papildomiems rajonams apribojimus ar sąlygas. Tais atvejais, kai Europos Komisija ar kitos ES valstybės nepateikia prašymo klausimą dėl papildomų rajonų nustatymo svarstyti Nuolatiniam komitete, Valstybinė augalininkystės tarnyba gali patvirtinti papildomus saugotinos veislės sėklos auginimo rajonus.

15. Valstybinė augalininkystės tarnyba galutinai nesertifikuotą sėklą sertifikuoja, jeigu:

15.1. ji išauginta tiesiogiai iš elitinės arba sertifikuotos pirmosios reprodukcijos sėklos, oficialiai sertifikuotos vienoje ar keliose ES valstybėse arba trečiojoje šalyje, kurioje išaugintą sėklą Europos Sąjungos Taryba (toliau – Taryba) pripažino lygiaverte, kaip ir sėklą, išaugintą Bendrijoje, arba tiesiogiai sukryžminus ES valstybėje oficialiai sertifikuotą elitinę sėklą su elitine sėkla, oficialiai sertifikuota trečiojoje valstybėje, kurią Taryba pripažino lygiaverte, kaip ir išaugintą Bendrijoje, ir kurių derlius nuimtas kitoje ES valstybėje;

15.2. gavusi tiekėjo prašymą, jei augalo veislė įrašyta į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį žemės ūkio augalų rūšių veislių katalogą oficialiai sertifikuojama kaip sertifikuota sėkla, jei javų sėkla, aprobuota pagal tą pačią aprobavimo metodiką, kaip ir sėkla, išauginta ES valstybėje, ir atitiko atitinkamos kategorijos sėklai keliamus reikalavimus ir sėklą oficialiai ištyrus nustatyta, kad ji atitinka šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytus reikalavimus;

15.3. ji išauginta tiesiogiai iš superelitinės sėklos, oficialiai sertifikuotos vienoje ar keliose ES valstybėse arba trečiojoje šalyje, kurioje išaugintą sėklą Taryba pripažino lygiaverte, kaip ir sėklą, išaugintą Bendrijoje, arba tiesiogiai sukryžminus ES valstybėje sertifikuotą elitinę sėklą su pirmiau paminėta trečiojoje šalyje oficialiai sertifikuota elitine sėkla;

15.4. ES valstybėse nuimta sėkla, kurią ketinama sertifikuoti pagal šio reikalavimų aprašo 15 punkto nuostatas, fasuojama ir ženklinama oficialiąja etikete, kuriai keliami reikalavimai nustatyti reikalavimų aprašo 91 ir 92 punktuose, ir prie jos pridedamas šio reikalavimų aprašo 93 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantis dokumentas. Tiekiamai rinkai tokia sėkla turi atitikti reikalavimų aprašo 79 punkte išdėstytus reikalavimus;

15.5. leidžiama netaikyti šio reikalavimų aprašo 15.4 punkto reikalavimų sėklos fasavimui ir ženklinimui, jeigu už aprobavimą, galutinai nesertifikuotos sėklos dokumento išdavimą ir sertifikavimą yra atsakingos tos pačios institucijos arba jos susitaria kitaip.

16. Valstybinė augalininkystės tarnyba, gavusi prašymą, taip pat gali sertifikuoti trečiojoje šalyje nuimtą sėklą, jeigu:

16.1. ji išauginta tiesiogiai iš elitinės arba sertifikuotos pirmosios reprodukcijos sėklos, oficialiai sertifikuotos vienoje ar keliose ES valstybėse arba trečiojoje šalyje, kurioje išaugintą sėklą Taryba pripažino lygiaverte, kaip ir sėklą, išaugintą Bendrijoje, arba tiesiogiai sukryžminus ES valstybėje sertifikuotą elitinę sėklą su pirmiau paminėta trečiojoje šalyje oficialiai sertifikuota elitine sėkla;

16.2. sėkla aprobuota pagal tą pačią aprobavimo metodiką, kaip ir sėkla, išauginta ES valstybėje, ir atitiko atitinkamos kategorijos sėklai keliamus reikalavimus;

16.3. sėklą oficialiai ištyrus nustatyta, kad ji atitinka šio reikalavimų aprašo 2–3 prieduose nustatytus reikalavimus.

17. Hibridinių rugių ir miežių citoplazminio vyriškojo nevaisingumo hibridinė sėkla nesertifikuojama kaip sertifikuota sėkla, jeigu vegetaciniais tyrimais buvo nustatyta, kad sėkla neatitinka elitinei sėklai keliamų reikalavimų dėl individų, įskaitant vyriškojo nevaisingumo selekcinę liniją, požymių tapatumo ir grynumo.

18. Jei javų sėklinis pasėlis ir sėklos siunta atitinka superelitinei, elitinei, sertifikuotai, sertifikuotai pirmos ir antros reprodukcijos sėklai keliamus reikalavimus, Valstybinė augalininkystės tarnyba išduoda Sėklos sertifikatą. Jei javų sėklinis pasėlis ir sėklos siunta atitinka saugotinai javų veislių sėklai keliamus reikalavimus, Valstybinė augalininkystės tarnyba išduoda Pažymą apie saugotinos javų veislių sėklos kokybinių rodiklių atitiktį šio reikalavimų aprašo nuostatoms.

19. Valstybinė augalininkystės tarnyba, atlikdama veiksmus, susijusius su sėklos sertifikavimu, bendradarbiauja su Europos Komisijos pareigūnais ir ES valstybių institucijomis, atsakingomis už sėklos sertifikavimą.

V SKYRIUS

REIKALAVIMAI JAVŲ SĖKLINIAMS PASĖLIAMS

20. Oficialiajam ar įgaliotajam aprobuotojui atliekant javų sėklinių pasėlių aprobavimą, pasėlio savininkas privalo pateikti sėklos įsigijimo dokumentus, lauko schemas, duomenis apie priešsėlius, sėjomainas, apsauginius atstumus. Jei veislė nėra įrašyta į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, o tik į Bendrąjį katalogą, pasėlio savininkas turi pateikti veislės aprašymą.

21. Oficialusis aprobuotojas, atlikdamas saugotinių javų veislių sėklinių pasėlių monitoringą, kontroliuoja saugotinių javų veislių sėklinių pasėlių atitiktį šio reikalavimo aprašo nuostatoms, ypač augalo veislę, saugotinių javų veislių sėklinių pasėlių auginimo vietą ir išaugintos saugotinos javų veislės sėklos kiekius.

22. Aprobuojama Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

23. Javų bei saugotinų javų veislių sėkliniai pasėliai turi būti iš sėklos, kurios vegetaciniai tyrimai davė patenkinamų rezultatų. Saugotinų javų veislių vegetaciniai tyrimai turi būti atlikti siekiant nustatyti veislės tapatumą ir veislinį grynį.

24. Kai priešsėlis yra kukurūzų ar sorgų rūšių (*Sorghum* spp.) augalai, pakanka atlikti vieną specialų javų pasėlio patikrinimą, kurio metu nustatoma, ar pasėlis neužkrėstas savaime įsisėjusiais priešsėlio augalais. Esant būtinybei, Valstybinė augalininkystės tarnyba gali pakartotinai aprobuoti javų sėklinius pasėlius.

25. Sėkliniai javai negali būti auginami tame lauke, kuriame prieš tai buvo auginami tos pačios rūšies augalai. Pasėlis neturi būti užterštas kitų rūšių augalais, kurie sudarė priešsėlį.

26. Javų sėklinis pasėlis turi atitikti šio reikalavimų aprašo 1–2 priedų ir šio skyriaus reikalavimus.

27. Kad neįvyktų nepageidaujamas apsidulkinimas, mažiausi apsauginiai atstumai nuo kaimyninių augalų, ypač sorgų rūšies, išaugintos iš *Sorghum halepense*, turi būti tokie, kaip nurodyta šio reikalavimų aprašo 1 priede. Šių atstumų galima nesilaikyti, jei yra pakankama apsauga nuo nepageidaujamo apdulkinimo šaltinio.

28. Pasėlis bei saugotinų veislių sėklinis pasėlis turi būti pakankamai tapačios ir grynos veislės, išskyrus grynumo reikalavimus, keliamus saugotinai veislei. Pasėlis, kurį sudaro įvaisinės linijos, turi būti pakankamai identišką ir gryną pagal įvaisinių linijų savybes. Auginant hibridinių veislių sėklą, minėtos nuostatos taip pat taikomos individų požymiams, įskaitant vyriškąjį nevaisingumo individą ar vaisingumo atkuriamąją liniją.

29. Valstybinė augalininkystės tarnyba tvirtina oficialiųjų ir įgaliotųjų aprobuotojų ir mėginių ėmėjų sąrašus bei nustato reikalavimus, keliamus oficialiesiems ir įgaliotiesiems aprobuotojams ir mėginių ėmėjams. Asmeniui pageidaujant, vienerius metus leidžiama atlikti kiekvienos javų veislės, dėl kurios įrašymo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, tyrimus siekiant surinkti informaciją apie jos ūkinį vertingumą. Tokiems tyrimams pasėti leidžiamas sėklos kiekis turi neviršyti: kietųjų kviečių – 0,05 proc., avižų, miežių ir kviečių – 0,3 proc., o kitų javų rūšių – 0,1 proc. tos pat rūšies sėklos, kasmet sunaudojamos Lietuvos Respublikoje. Jeigu tokio kiekio nepakanka užsėti 10 ha plotą, leidžiama sėklos kiekį padidinti.

30. Aprobuojama, kai, atsižvelgiant į pasėlių būklę ir augimo tarpsnį, yra sąlygos atlikti atitinkamą apžiūrą.

31. Avižų, miežių, kanarinių strypainių, kvietrugių, kviečių, rugių sėkliniai pasėliai aprobuojami vieną kartą. Esant būtinybei, Valstybinė augalininkystės tarnyba gali pakartotinai aprobuoti javų sėklinius pasėlius.

32. Javų sėklinio pasėlio laukas, kurio bus arobuojamas kontrolinių laukelių dydis, jo dalių skaičius ir išdėstymas, nustatomas pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintus arobuavimo metodinius nurodymus. Saugotinių javų veislių pasėlius tiekėjas apžiūri Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

33. Sorgų rūšių (*Sorghum* spp.) ir kukurūzų pasėliai arobuojami žydėjimo metu:

33.1. kryžmadulkių veislės – vieną kartą;

33.2. įvaisinės linijos ar hibridai – tris kartus.

34. Kanarinių strypainių, rugių pasėliuose kitos veislės augalų negali būti daugiau kaip:

34.1. elitinės sėklos pasėliuose – vienas augalas 30 m²;

34.2. sertifikuotos sėklos pasėliuose – vienas augalas 10 m².

35. Hibridinių rugių pasėliai turi būti pakankamai identiški ir gryni, kaip reikalauja individų charakteristikos, įskaitant vyriškojo nevaisingumo selekcinę liniją.

36. Hibridinių rugių pasėliuose kitų augalų, aiškiai išsiskiriančių iš sudėtinių individų, negali būti daugiau kaip:

36.1. elitinės sėklos pasėliuose – vienas augalas 30 m²;

36.2. sertifikuotos sėklos pasėliuose – vienas augalas 10 m²; ši sąlyga arobuavimo metu taikoma tik moteriškiesiems individams.

37. Kukurūzų augalų, kurie neatitinka veislės, įvaisinės linijos ar individo požymių, skaičius procentais neturi viršyti:

37.1. elitinės sėklos pasėliuose:

37.1.1. įvaisinės linijos – 0,1 proc.;

37.1.2. paprastųjų hibridų kiekvienas individas – 0,1 proc.;

37.1.3. kryžmadulkių veislių – 0,5 proc.;

37.2. sertifikuotos sėklos pasėliuose:

37.2.1. hibridinių veislių individų:

37.2.1.1. įvaisinės linijos – 0,2 proc.;

37.2.1.2. paprastųjų hibridų – 0,2 proc.;

37.2.1.3. kryžmadulkių veislių – 1,0 proc.;

37.2.2. kryžmadulkių veislių – 1,0 proc.

38. Auginant hibridinių veislių sėklą laikomasi šių reikalavimų:

38.1. vyriškojo individo augalai turi išbarstyti pakankamą kiekį žiedadulkių, kai moteriškieji individai žydi;

38.2. tam tikrais atvejais sterilizuojami;

38.3. jei 5 proc. ar daugiau moteriškųjų individų turi žiedadulkes priimančias purkas, žiedadulkes barsčiusių ar barstančių moteriškųjų individų skaičiaus procentinė dalis neturi viršyti 1

proc. ir iš viso 2 proc. aprobavimo metu. Laikoma, kad augalai barstė ar barsto žiedadulkes, jei ant 50 mm ar didesnės pagrindinės ar šoninės šluotelės ašies iš žiedažvynio išaugo dulkinės ir barstė ar barsto žiedadulkes.

39. Sorgų rūšių (*Sorghum* spp.) augalų, išskyrus pasėlių ar augalų rūšių aiškiai neatitinkančių įvaisinės linijos ar individo požymių, procentinė dalis turi neviršyti, kai:

39.1. auginama elitinė sėkla:

39.1.1. žydi – 0,1 proc.;

39.1.2. pasėlis subrendo – 0,1 proc.;

39.2. auginama sertifikuota sėkla:

39.2.1. vyriškieji individai, kurie išbarsto žiedadulkes, kai moteriškieji individai atveria žiedadulkes priimančias purkas – 0,1 proc.;

39.2.2. moteriškojo individo:

39.2.2.1. žydi – 0,3 proc.;

39.2.2.2. pasėlis subrendo – 0,1 proc.

40. Sertifikuota sorgų rūšių hibridinių veislių sėkla turi atitikti šiuos reikalavimus:

40.1. vyriškojo individo augalai turi išbarstyti pakankamą kiekį žiedadulkių, kai moteriškieji individai žydi;

40.2. jei moteriškieji individai turi priimančią purką, individų, kurie išbarstė ar barsto žiedadulkes procentinė išraiška neturi viršyti 0,1 proc.

41. Kryžmadulkių ar sintetinių sorgų rūšių veislių pasėliuose kitos veislės augalų negali būti daugiau kaip:

41.1. elitinės sėklos pasėliuose – vienas augalas 30 m²;

41.2. sertifikuotos sėklos pasėliuose – vienas augalas 10 m².

42. Hibridinių rugių pasėlių, įskaitant vyriškojo nevaisingumo selekcinę liniją, individų požymiai turi būti pakankamai tapatūs ir gryni. Pasėliai turi atitikti šiuos reikalavimus:

42.1. tos rūšies pasėlių augalų, kurie aiškiai neatitinka individo požymių, skaičius turi neviršyti:

42.1.1. auginant elitinę sėklą – vienas augalas 30 m²;

42.1.2. auginant sertifikuotą sėklą – vienas augalas 10 m², ši sąlyga atliekant oficialųjį aprobavimą taikoma tik moteriškajam individui;

42.2. auginant elitinę sėklą, kai naudojama vyriškojo nevaisingumo selekcinė linija, individo nevaisingumas turi būti ne mažesnis nei 98 proc.;

42.3. sertifikuotą sėklą galima auginti panaudojant moteriškąjį vyriškojo nevaisingumo individą su vyriškuoju individų, kuris grąžina vyriškąjį vaisingumą.

43. Auginant hibridinę sertifikuotą plikųjų avižų, sėjamųjų avižų, avižų netikšų, miežių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų veislių ir savidulkių kvietrugių sėklą ir hibridinę sertifikuotą miežių sėklą, netaikant citoplazminio vyriškojo nevaisingumo (toliau – CVN) metodo, pasėlių atstumas nuo kitų žiedadulkių šaltinių, kad neįvyktų nepageidaujamas svetimasis apdulkinimas, turi būti ne mažesnis kaip:

43.1. moteriškojo individo atstumas iki kitos tos pat rūšies veislės, išskyrus vyriškąjį individą, pasėliuose – 25 m;

43.2. šio atstumo galima nesilaikyti, jei pasėlis apsaugotas nuo nepageidaujamo svetimasis apdulkinimo.

44. Pasėliai turi būti tapatūs ir gryni pagal individų charakteristikas. Saugotinių javų veislių sėkliniai pasėliai turi būti tapatūs.

45. Jei sėkla auginama naudojant chemines hibridizavimo medžiagas, pasėliai turi atitikti šias sąlygas:

45.1. kiekvieno individo veislinis grynys turi būti:

45.1.1. plikųjų avižų, sėjamųjų avižų, avižų netikšų, miežių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių ir speltų veislių – 99,7 proc.;

45.1.2. savidulkių kvietrugių – 99 proc.;

45.1.3. mažiausias hibridiškumas turi būti 95 proc. Hibridiškumo procentas apskaičiuojamas pagal tarptautines metodikas. Kai hibridiškumas nustatomas tiriant sėklą prieš sertifikavimą, apibūdinant jo nustatyti nebūtina.

46. Auginant hibridinę elitinę ir sertifikuotą miežių sėklą, taikant CVN metodą, pasėlių atstumas nuo kitų žiedadulkių šaltinių, kad neįvyktų nepageidaujamas svetimasis apdulkinimas, turi būti ne mažesnis kaip:

46.1. auginant elitinę sėklą – 100 m;

46.2. auginant sertifikuotą sėklą – 50 m;

46.3. netipiškų augalų skaičiaus procentinė dalis pasėlyje neturi viršyti:

46.3.1. auginant elitinę sėklą – 0,1 proc. veislės palaikytojo ar vaisingumo atkuriamosios linijos ir 0,2 proc. CVN moteriškojo individo;

46.3.2. auginant sertifikuotą sėklą – 0,3 proc. veislės palaikytojo ir CVN moteriškojo individo ir 0,5 proc., jei CVN moteriškasis individas yra paprastasis hibridas;

46.4. moteriškojo individo vyriškasis nevaisingumas pasėlyje turi būti ne mažesnis kaip:

46.4.1. auginant elitinę sėklą – 99,7 proc.;

46.4.2. auginant sertifikuotą sėklą – 99,5 proc.;

46.5. atitiktis šio reikalavimų aprašo 46.3 ir 46.4 papunkčių nuostatomis nustatoma atliekant vegetacinius tyrimus.

46.6. Leidžiama auginti sertifikuotą javų sėklą sujungiant moteriškąjį vyriškojo nevaisingumo individą su vyriškuoju individu, kuris atkuria vaisingumą.

47. Sėklos vertingumą mažinančių kenksmingųjų organizmų, pirmiausia kūlių – *Ustilagineae*, turi būti kuo mažiau.

VI SKYRIUS

JAVŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMAI

48. Sertifikuojama sėkla turi atitikti šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytus reikalavimus. Sertifikuojama superelitinė sėkla turi atitikti nehibridinių, hibridinių, kryžmadulkių veislių, įvaisinės linijos ir paprastųjų hibridų elitinei sėklai keliamus reikalavimus. Sėklos, dėl kurių įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, kanariniai strypainiai, išskyrus hibridus, sėjamieji rugiai, dvispalviai sorgai, paprastieji kukurūzai ir sėjamosios avižos, paprastieji miežiai, paprastieji kviečiai, kietieji kviečiai, speltos veislių hibridai bei kvietrugiai, išskyrus apsidulkinančias veisles, turi atitikti sertifikuotai sėklai 1–3 prieduose keliamus reikalavimus, o sėjamosios avižos, paprastieji miežiai, paprastieji kviečiai, kietieji kviečiai, speltos ir kvietrugių apsidulkinančios veislės, išskyrus visų išvardytų veislių hibridus, sėkla turi atitikti V skyriaus nuostatas, taikomas apsidulkinančioms veislėms, ir sertifikuotai antros reprodukcijos sėklai keliamus 2–3 prieduose nurodytus reikalavimus.

49. Saugotinių veislių sėklos tyrimai atliekami siekiant nustatyti, ar minėtoji sėkla atitinka sertifikuotai sėklai keliamus reikalavimus. Tyrimai atliekami pagal patvirtintus tarptautinius metodus, o jei tokių metodų nėra, taikant atitinkamus metodus.

50. Sėkla, neatitinkanti šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytų rodiklių, gali būti priskirta žemesnei kategorijai arba pripažįstama netinkama.

51. Mėginiai iš sertifikavimui skirtų javų sėklos siuntų turi būti imami oficialiai arba oficialiai prižiūrint pagal patvirtintus metodus. Vykdamas rinkos kontrolę, mėginiai turi būti imami oficialiai.

52. Sėklos ir saugotinių veislių sėklos mėginiai imami iš vienaarūšių siuntų, didžiausias sėklos siuntos svoris ir mažiausias mėginio svoris yra nurodyti šio reikalavimų aprašo 4 priede. Sėklos, dėl kurios įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, mėginiai imami iš vienaarūšių siuntų. Didžiausias sėklos siuntos svoris ir mažiausias mėginio svoris yra nurodytas šio reikalavimų aprašo 4 priede.

53. Didžiausias sėklos siuntos svoris negali viršyti 5 proc., negu nurodyta šio reikalavimų aprašo 4 priede.

54. Sėklos užkrėtimas kenksmingaisiais organizmais turi būti mažiausias. Sėkloje negali būti gyvų svirno kenkėjų, jų lervų, tuščiųjų avižų bei jų hibridų ir nelabųjų svidrių sėklų.

55. Sėklos daigumo galiojimo laikas – vieneri metai.

56. Valstybinė augalininkystės tarnyba sertifikata, kuriuo patvirtinama, kad sėkloje nėra tuščiosios avižos, išduoda, jeigu aprobavimo metu pasėlyje ir išanalizavus ne mažesnę kaip 1 kg sėklos mėginį tuščiosios avižos nerandama.

57. Didžiausias leidžiamas skleročių ar jų fragmentų skaičius šio reikalavimų aprašo 4 priedo 3 skiltyje nurodytas masės mėginyje:

57.1. javų, išskyrus hibridinius rugius:

57.1.1. elitinės sėklos – 1;

57.1.2. sertifikuotos sėklos – 3;

57.2. hibridinių rugių:

57.2.1. elitinės sėklos – 1;

57.2.2. sertifikuotos sėklos – 4.

Skleročių ar jų fragmentų skaičius, nustatytas penkis skleročius ar jų fragmentus nurodyto svorio mėginyje, atitiks reikalavimus, jei antrame to paties svorio mėginyje bus ne daugiau kaip keturi skleročiai ar jų fragmentai.

58. Sertifikuotos hibridinių plikųjų avižų, sėjamųjų avižų, avižų netikšių, miežių, paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltų ir savidulkių kvietrugių veislių sėklos mažiausias veislinis grynys turi būti 90 proc. Jei miežiai auginami taikant CVN, mažiausias veislinis grynys turi būti 85 proc. Priemaišų, išskyrus veislės palaikytoją, dalis neturi viršyti 2 proc. Veislinis grynys tikrinamas atliekant vegetacinius tyrimus.

59. Auginant sorgų rūšių (*Sorghum* spp.) ir kukurūzų hibridinių veislių sertifikuotą sėklą naudojami moteriškasis vyriškai nevaisingas individas ir vyriškasis individas, kuris negrąžina vyriškojo vaisingumo. Sėkla ruošinama:

59.1. sumaišant sėklos siuntas veislei proporcinga dalimi, kai naudojamas moteriškasis vyriškai sterilus individas ir moteriškasis vyriškai vaisingas individas;

59.2. auginant moteriškąją vyriškai nevaisingą individą ir moteriškąją vyriškai vaisingą individą veislei proporcinga dalimi. Šių individų dalys patikrinamos aprobuojant.

60. Sėklos, naudojamos mišiniams, kiekvieno individo kokybė prieš sumaišant sertifikuojama atskirai ir turi atitikti šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytus rodiklius.

61. Šio reikalavimų aprašo 80.1, 80.2 papunkčių ir 85 punkto nuostatos taikomos javų sėklos mišiniams.

VII SKYRIUS

BENDRIJOS PALYGINAMIEJI TYRIMAI

62. Bendrijos palyginamieji tyrimai skirti Bendrijoje javų sėklos mėginių vegetaciniams tyrimams atlikti, kurių tikslas – suderinti sertifikavimo metodus bei patikrinti, ar javų sėkla atitinka nustatytus reikalavimus. Gali būti atliekami šie Bendrijos palyginamieji tyrimai:

- 62.1. ne Europos Sąjungos valstybėse nuimtos sėklos;
- 62.2. ekologinei žemdirbystei tinkančios sėklos;
- 62.3. sėklos, tiekiamos rinkai dėl išsaugojimo *in situ* ir subalansuoto genetinių išteklių naudojimo.

VIII SKYRIUS

JAVŲ SĖKLOS TIEKIMO RINKAI REIKALAVIMAI

63. Leidžiama tiekti rinkai superelitinę, elitinę, sertifikuotą, sertifikuotą pirmos ir antros reprodukcijos javų sėklą ir (ar) saugotinę javų veislių sėklą.

64. Leidžiama tiekti rinkai javų sėklą, įvežtą iš ne Europos Sąjungos ir ne Europos ekonominės erdvės šalių, jei tokia javų sėkla 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimu dėl sėklinių augalų aprobavimo, atliekamo trečiosiose šalyse, lygiavertiškumo ir dėl trečiosiose šalyse užaugintos sėklos lygiavertiškumo (OL 2003 m. specialusis leidimas 3 skyrius 38 tomas p. 82), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 517/2013 (OL 2013 L 158, p. 1), pripažinta lygiaverte, kaip ir išauginta Europos Sąjungoje.

65. Tiekiamos rinkai superelitinės, elitinės, sertifikuotos, sertifikuotos pirmos ir antros reprodukcijos sėklos fasuotės turi būti paženklintos oficialiosios institucijos etiketėmis.

66. Tiekėjas, tiekdamas rinkai sėklą, kuriai Europos Komisijos sprendimu nustatyti žemesni daigumo rodikliai, nei šio reikalavimų aprašo 3 priede, specialioje etiketėje privalo nurodyti savo vardą, pavardę ar juridinio asmens pavadinimą, adresą, sėklos siuntos numerį ir sėklos daigumą.

67. Tiekėjas yra atsakingas už tiekiamos rinkai sėklos daigumą, kurį jis nurodo specialioje etiketėje pagal šio reikalavimų aprašo 66 punkto nuostatą.

68. Valstybinė augalininkystės tarnyba kontroliuoja sėklą rinkoje ir Tarybos direktoriaus nustatyta tvarka gali imti kontrolinius mėginius, siekdama nustatyti, ar tiekėjai laikosi nuostatų, nurodytų šių reikalavimų apraše.

69. Valstybinė augalininkystės tarnyba gali sertifikuoti:

69.1. superelitinę, elitinę, sertifikuotą ir sertifikuotą pirmos ir antros reprodukcijos sėklą, kuriai dar nebaigti atlikti kokybės, ypač daigumo, tyrimai, nurodyti šių reikalavimų 3 priede. Tokia sėkla sertifikuojama tik asmeniui pateikus išankstinius sėklos kokybės tyrimų rezultatus bei šią informaciją:

69.1.1. pirmojo pirkėjo vardą, pavardę arba pavadinimą;

69.1.2. pirmojo pirkėjo adresą arba buveinę;

69.1.3. šiuo atveju etiketėje nurodomas daigumas, tiekėjo vardas ir pavardė, pavadinimas, adresas, buveinė bei sėklos siuntos numeris;

69.2. superelitinę ir (ar) elitinę javų sėklą, kuri neatitinka šio reikalavimų aprašo 3 priede išdėstytų daigumo rodiklių, leidžiama tiekti rinkai. Šiuo atveju javų sėklos etiketėje nurodomas daigumas, fizinio asmens vardas ir pavardė ar juridinio asmens pavadinimas, fizinio asmens adresas, juridinio asmens buveinė ir sėklos siuntos numeris;

70. Jei javų sėkla sertifikuojama pagal šių reikalavimų aprašo 69 punkto reikalavimus, etiketėje turi būti nurodomas daigumo procentas, asmens fizinio asmens vardas ir pavardė, juridinio asmens pavadinimas, fizinio asmens adresas, juridinio asmens buveinė ir sėklos siuntos numeris.

71. Tiekėjas yra atsakingas, kad tiekiamos rinkai sėklos kokybė atitiktų šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytus kokybės rodiklius.

72. Šio reikalavimų aprašo 67, 69 punktų nuostatos netaikomos sėklai, importuotai iš trečiųjų šalių.

73. Tiekiant rinkai daugiau kaip 2 kilogramus sėklos, kuri yra importuota iš trečiųjų šalių, ant sėklos fasuotės etiketės turi būti pateikta ši informacija:

73.1. rūšis;

73.2. veislė;

73.3. kategorija;

73.4. sėklos išauginimo šalis ir institucija, atsakinga už sėklos sertifikavimą;

73.5. šalis siuntėja;

73.6. importuotojas;

73.7. sėklos kiekis.

74. Tiekti rinkai perdirbti skirtą sėklą galima, jei užtikrinamas jos tapatumas.

75. Genetiškai modifikuotų augalų veislių fasuočių etikečių ir sertifikate turi būti užrašas GMO (genetiškai modifikuotas organizmas).

76. Selekciniui pageidaujant genealoginių individų aprašymas laikomas konfidencialia informacija.

77. Sėklos tiekimu rinkai nelaikomi šie veiksmai:

77.1. sėklos tiekimas kontrolės institucijoms, siekiant atlikti oficialius tyrimus;

77.2. sėklos tiekimas paslaugų teikėjams, siekiant jas apdoroti ar fasuoti, kai paslaugų teikėjas neįgauna turtinių teisių į sėklą;

77.3. sėklos tiekimas tam tikromis sąlygomis paslaugų teikėjams, turint tikslą išauginti tam tikrą žemės ūkio žaliavą, skirtą pramoniniams tikslams, ar išauginti sėklą, skirtą tolesniam dauginimui. Šiuo atveju turi būti užtikrinta, kad paslaugų teikėjas neįgytų turtinės teisės į patiektą sėklą ar į gautą derlių. Sėklos tiekėjas turi pateikti Valstybinei augalininkystės tarnybai sutarties ar jos atitinkamų dalių kopijas, sudarytas su paslaugų teikėju. Sutartyje turi būti nurodyta, kokius reikalavimus atitinka tiekiamą sėklą.

78. Sėkla laikoma atskirai pagal rūšis, kategorijas ir reprodukcijas. Rinkai sėkla ruošiamą ir laikoma siuntomis. Sėklos siuntos kokybė patvirtinama sertifikatu.

79. Tiekiamą rinkai superelitinę sėklą turi atitikti elitinei sėklai keliamus reikalavimus. Superelitinė, elitinė, sertifikuota ir sertifikuota pirmos ir antros reprodukcijos sėkla turi būti tiekiamą rinkai tik vienarūšėmis siuntomis ir sandariose fasuotėse. Fasutos ženkliną Valstybinė augalininkystės tarnyba ar patys tiekėjai, kontroliuojant Valstybinei augalininkystės tarnybai, o saugotinų veislių sėklos – tiekėjas. Jos turi būti paženklintos taip, kad nebūtų galima atidaryti nepažeidus ženklinimo sistemos. Fasutos ženklina priė jų pritvirtinant etiketes.

80. Visų kategorijų javų sėklos fasuotės ir konteineriai:

80.1. išorinėje pusėje turi būti ženklinti oficialiąja etikete, išspausdinta Valstybinės augalininkystės tarnybos arba jos įgalioto asmens, kuri anksčiau nebuvo naudota ir kuri atitinka reikalavimų aprašo 87.1–87.3 papunkčiuose nurodytus reikalavimus. Joje turi būti pateikta informacija lietuvių kalba. Elitinė javų sėkla ženklinama baltos, sertifikuota ir sertifikuota pirmos reprodukcijos javų sėkla – mėlynos, sertifikuota antros ir trečios reprodukcijų javų sėkla – raudonos spalvos etikete. Sertifikuotas javų sėklos veislių derinys ženklinamas mėlynos spalvos su įstriža žalia linija etikete. Jeigu naudojama pakabinamoji etiketė, visais atvejais ji pritvirtinama prie javų sėklos fasuotės ar konteinerio sutvirtinant oficialiąja plomba. Leidžiama naudoti oficialiąsias lipnias etiketes. Valstybinė augalininkystės tarnyba oficialiai prižiūrdama suteikia teisę fiziniams ir juridiniams asmenims neištrinamais spaudmenimis užrašyti informaciją ant fasuotės, jei tai atitinka šių reikalavimų aprašo nuostatas;

80.2. turi turėti tokios pat spalvos kaip etiketė oficialųjį dokumentą, kuriame būtų nurodyta bent jau tokia pati informacija, kokia turi būti pateikta etiketėje pagal šio reikalavimų aprašo 87.2.3, 87.2.5 ir 87.2.6 papunkčius. Šis oficialusis dokumentas sudaromas taip, kad jo nebūtų galima supainioti su šio reikalavimų aprašo 80.1 papunktyje nurodyta oficialiąja etikete. Šio dokumento nereikia, jei informacija neištrinamais spaudmenimis užrašoma ant fasuotės arba jei naudojama šio reikalavimų aprašo 80.1 papunktyje nurodyta oficialioji lipni arba neplyštančios medžiagos etiketė;

80.3. Europos Komisijos sprendimu leidžiama elitinės ar sertifikuotos visų reprodukcijų sėklos fasuotes ar konteinerius paženklinėti tiekėjo etikete. Tai gali būti nuo oficialiosios etiketės atskirta etiketė arba tiekėjo informacija, išspausdinta ant pačios fasuotės ar konteinerio. Duomenys, kurie turi būti nurodyti tokioje etiketėje, nustatomi Europos Komisijos sprendimu.

81. Valstybinė augalininkystės tarnyba, nepaisydama reikalavimų aprašo 63 punkto nuostatos, Lietuvos Respublikos teritorijoje leidžia tiekėjams rinkai tiekti:

81.1. nedidelį sėklos kiekį moksliniams tikslams ar selekciniam darbui;

81.2. nustatytą sėklos kiekį kitiems tyrimams ar bandymams, jei ji priklauso veislėms, dėl kurių ES valstybėje yra pateikta paraiška dėl įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą;

81.3. genetiškai modifikuotai medžiagai toks leidimas gali būti suteiktas tik tuo atveju, jei buvo imtasi visų tinkamų priemonių siekiant išvengti neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai.

82. Europos Komisijos sprendimu gali būti nustatyta, kad leidžiama tiekti rinkai įvairių javų sėklos rūšių veislių mišinius, jei mokslo ar technikos žinios rodo, kad šie mišiniai yra ypač veiksmingi kovojant su tam tikrų kenksmingųjų organizmų plitimu ir kad įvairių rūšių javų sėklos mišinį sudarančio kiekvieno individo kokybė prieš sumaišant atitinka šio reikalavimų aprašo 3 priede nurodytus rodiklius.

83. Apie bet kokią superelitinės, elitinės, sertifikuotos visų reprodukcijų sėklos cheminį apdorojimą turi būti nurodyta oficialiojoje etiketėje arba tiekėjo etiketėje ir ant fasuotės, jos viduje arba ant konteinerio.

84. Sertifikuotos javų sėklos siuntos perfasuojamos į kitos talpos fasuotes pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką. Apie šių sėklų perfasavimą turi būti iš anksto raštu pranešama Valstybinei augalininkystės tarnybai.

85. Fasutes, paženklintas Valstybinės augalininkystės tarnybos etiketėmis, gali pakartotinai ženklinti Valstybinė augalininkystės tarnyba ar patys tiekėjai, kontroliuojant Valstybinei augalininkystės tarnybai. Pakartotinai ženklindama sėklos fasutes, prie jų tvirtina lipduką, kuriame nurodo:

85.1. „Pakartotinis ženklinimas“;

85.2. pakartotinio ženklinimo data;

85.3. „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.“

86. Tiekiamai rinkai tik pagal šio reikalavimų aprašo nuostatas sėklai neturi būti taikomi jokie kiti tiekimo rinkai apribojimai dėl jos savybių, tyrimo reikalavimų, žymėjimo ir uždarymo, negu nustatyta šiame apraše ar kituose reikalavimuose.

87. Ant superelitinės, elitinės, sertifikuotos, sertifikuotos pirmos ir antros reprodukcijos sėklos ir sėklos mišinių fasuočių tvirtinamos Valstybinės augalininkystės tarnybos etiketės turi būti

neaudotos, ne mažesnės kaip 110 x 67 mm dydžio, joms suteiktas eilės numeris (reikalavimas suteikti eilės numerį taikomas nuo 2017 m. balandžio 1 d.) ir jose turi būti tokia informacija:

87.1. superelitinės sėklos etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

87.1.1. žodžiai „VAT-LT“;

87.1.2. sėklos siuntos numeris;

87.1.3. ženklavimo data (metai, mėnuo) arba mėginio ėmimo data (metai, mėnuo);

87.1.4. augalo rūšis;

87.1.5. veislė;

87.1.6. žodžiai „superelitinė sėkla“;

87.1.7. šalis, kurioje sėkla išauginta;

87.1.8. deklaruojamas neto svoris arba javų sėklos skaičius;

87.1.9. jei javų sėkla yra chemiškai apdorota (granuluota augalų apsaugos produktais, dražuota ar apdorota kitais kietais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga, priedo rūšis bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

87.2. elitinės, sertifikuotos, sertifikuotos pirmos ir antros reprodukcijos sėklos etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

87.2.1. žodžiai „EB taisyklės ir standartai“;

87.2.2. žodžiai „VAT-LT“;

87.2.3. siuntos numeris;

87.2.4. ženklavimo data (metai, mėnuo) arba mėginio ėmimo data (metai, mėnuo);

87.2.5. augalo rūšis;

87.2.6. veislė;

87.2.7. sėklos kategorija (nurodoma kategorijos santrumpa);

87.2.8. šalis, kurioje sėkla išauginta;

87.2.9. deklaruojamas neto svoris arba javų sėklos skaičius;

87.2.10. jei javų sėkla yra chemiškai apdorota (granuluota augalų apsaugos produktais, dražuota ar apdorota kitais kietais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga, priedo rūšis bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

87.2.11. jei veislė yra hibridinė ar įvaisinės linijos:

87.2.11.1. elitinės sėklos – hibrido ar įvaisinės linijos (toliau – individas) pavadinimas, kuriuo ji įrašyta į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą, pateikiant arba nepateikiant nuorodą į hibridinę veislę. Tuo atveju, jei naudojamas individas gauti hibridinę veislę, rašomas žodis „individas“;

87.2.11.2. kitais elitinės sėklos atvejais nurodomas individo pavadinimas bei rašomas žodis „individas“ ir pateikiama nuoroda į hibridinę veislę. Nuoroda į individo funkciją (vyriškoji ar moteriškoji) gali būti nepateikiama;

87.2.11.3. sertifikuotos sėklos – veislės pavadinimas ir žodis „hibridinė“ (H);

87.2.12. kai sėklos daigumas buvo tikrintas pakartotinai, ženklinama pagal šio reikalavimų aprašo 85 punkto nuostatas;

87.3. sėklos mišinių etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

87.3.1. mišinys (veislė ar rūšis);

87.3.2. žodžiai „VAT-LT“;

87.3.3. siuntos numeris;

87.3.4. ženklinimo data (metai, mėnuo);

87.3.5. rūšys, kategorija, veislė, šalis gamintoja ir kiekvieno individo dalies masė;

87.3.6. deklaruojamas neto svoris arba sėklų skaičius;

87.3.7. jei javų sėkla yra chemiškai apdorota (granuluota augalų apsaugos produktais, dražuota ar apdorota kitais kietais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga, priedo rūšis bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

87.3.8. kai pakartotinai tirtas sėklų mišinio visų individų daigumas, ženklinama pagal šio reikalavimų aprašo 85 punkto nuostatas;

87.3.9. žodžiai „leista tiekti rinkai tik Lietuvos Respublikos teritorijoje“;

87.4. ant tiekiamos rinkai sėklos, dėl kurios įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, fasuočių tvirtinama oranžinės spalvos etiketė, kuriai suteiktas eilės numeris (reikalavimas suteikti eilės numerį taikomas nuo 2017 m. balandžio 1 d.) ir kurioje turi būti viena iš oficialių Europos Sąjungos kalbų pateikta informacija:

87.4.1. žodžiai „VAT-LT“;

87.4.2. sėklos siuntos numeris;

87.4.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

87.4.4. augalo rūšis;

87.4.5. veislės pavadinimas ir paraiškos numeris (Valstybinei augalininkystės tarnybai asmens pateiktos ir įregistruotos paraiškos numeris);

87.4.6. žodžiai „oficialiai dar neįtraukta veislė“;

87.4.7. žodžiai „tik tyrimams ir bandymams“;

87.4.8. jeigu veislė genetiškai modifikuota, žodžiai „genetiškai modifikuota veislė“;

87.4.9. deklaruojamas neto svoris arba sėklų skaičius;

87.4.10. jei javų sėkla yra chemiškai apdorota (granuluota augalų apsaugos produktais, dražuota ar apdorota kitais kietais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga, priedo rūšis bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis.

88. Saugotinos javų veislės sėklos fasuotės ar konteineriai turi turėti tiekėjo etiketę, išspausdintą užrašą ar spaudą, kuriame turi būti nurodyta:

88.1. žodžiai „EB taisyklės ir standartai“;

88.2. asmens, atsakingo už etikečių ar jo tapatybės ženklą pritvirtinimą, pavardė ir adresą;

88.3. ženklavimo data (metai) arba paskutinio mėginio, siekiant iširti daigumą, paėmimo data (metai);

88.4. augalo rūšis;

88.5. saugotinos veislės pavadinimas;

88.6. žodžiai „saugotina javų veislė“;

88.7. javų kilmės rajonas;

88.8. jei saugotinos veislės sėklos išauginimo rajonas nesutampa su javų kilmės rajonu, pateikiama nuoroda į rajoną, kuriame išauginta sėkla;

88.9. siuntos atpažinties numeris, kurį suteikia asmuo, atsakingas už etikečių pritvirtinimą;

88.10. deklaruojamas neto svoris arba javų sėklos skaičius;

88.11. tais atvejais, kai yra nurodoma sėklos masė ir sėkla yra chemiškai apdorota (apdorota augalų apsaugos produktais ar kitais kietais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga ar priedo rūšis bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis.

89. Javų sėklos etikečių spalvos:

89.1. superelitinės sėklos A – balta su violetine 5 mm pločio nuo kairiojo viršutinio kampo į dešinę įžambiai einančia juosta;

89.2. elitinės sėklos B – balta;

89.3. sertifikuotos sėklos ir sertifikuotos sėklos pirmos reprodukcijos C ir C₁ – mėlyna;

89.4. sertifikuotos sėklos antros reprodukcijos C₂ – raudona;

89.5. sėklos mišinių – žalia.

90. Kiekvienai sėklos siuntai suteikiamas numeris, kuriame žymimi:

90.1. sėklos siuntos suformavimo metai (dviženklis skaičius);

90.2. apskrities (auginimo vietovės) pavadinimas (santrumpa);

90.3. tiekėjo pažymėjimo numeris;

90.4. javų siuntos eilės numeris;

90.5. šalies kodas (LT).

91. Galutinai nesertifikuotos sėklos etiketėje, kuriai suteiktas eilės numeris (reikalavimas suteikti eilės numerį taikomas nuo 2017 m. balandžio 1 d.) turi būti pateikta ši informacija:

- 91.1. žodžiai „VAT-ZUM“;
- 91.2. augalo rūšis;
- 91.3. veislė, prie veislių (įvaisinių linijų, hibridinių), kurios bus naudojamos tik kaip individai gauti hibridines veisles, rašomas žodis „individas“;
- 91.4. kategorija;
- 91.5. hibridinių veislių – žodis „hibridas“ (H);
- 91.6. siuntos numeris;
- 91.7. deklaruojamas neto svoris;
- 91.8. žodžiai „galutinai nesertifikuota sėkla“.
92. Galutinai nesertifikuotos sėklos etiketės spalva yra pilka.
93. Galutinai nesertifikuotos sėklos sertifikate turi būti pateikta ši informacija:
 - 93.1. sertifikatą išduodanti institucija – Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos;
 - 93.2. augalo rūšis;
 - 93.3. veislė;
 - 93.4. kategorija, žodžiai „galutinai nesertifikuota sėkla“;
 - 93.5. laukui apsėti naudotos sėklos siuntos numeris ir tą sėklą sertifikavusios šalies ar šalių pavadinimas;
 - 93.6. siuntos numeris;
 - 93.7. žemės ploto, kuriame sėkla buvo išauginta, dydis;
 - 93.8. nuimtos sėklos kiekis ir fasuočių skaičius;
 - 93.9. jei sėkla sertifikuota – reprodukcijų skaičius;
 - 93.10. patvirtinimas, kad javų sėkliniai pasėliai, iš kurių užauginta sėkla, atitinka reikalavimus;
 - 93.11. išankstiniai sėklos kokybės tyrimų, jeigu jie buvo atlikti, rezultatai.
94. Galutinai nesertifikuotos sėklos etiketei suteiktas eilės numeris turi būti nurodomas ir galutinai nesertifikuotos sėklos sertifikate (reikalavimas nurodyti suteiktą eilės numerį taikomas nuo 2017 m. balandžio 1 d.).
95. Valstybinė augalininkystės tarnyba nustato šias sąlygas dėl informacijos pateikimo neištrinamais spaudmenimis ant elitinės, sertifikuotos ir sertifikuotos pirmos ir antros reprodukcijos javų sėklos fasuočių:
 - 95.1. informacija neištrinamais spaudmenimis išspausdinama arba įspaudžiama ant fasuotės;
 - 95.2. spausdinimo ar įspaudimo išdėstymas ir spalva turi atitikti naudojamos etiketės spalvą;
 - 95.3. išspausdinami arba įspaudžiami duomenys yra nurodyti šio reikalavimų aprašo 87.2.4, 87.2.7 papunkčiuose;

95.4. kiekviena fasuotė turi oficialiai priskirtą serijos numerį, kurį suteikia Valstybinė augalininkystės tarnyba. Serijos numeris neištrinamais spaudmenimis išspausdina, įspaudžia, perforuoja, fasuotę spausdinanti įmonė. Ji informuoja Valstybinę augalininkystės tarnybą apie išduotų fasuočių skaičių ir serijos numerius;

95.5. Valstybinė augalininkystės tarnyba kontroliuoja parduotos sėklos kiekio, įskaitant kiekvienos siuntos fasuočių skaičių ir turinį, taip pat serijos numerių apskaitą ir tikrina gamintojų apskaitos dokumentus.

96. Saugotinos veislės sėklą leidžiama tiekti rinkai, jei laikomasi šių reikalavimų:

96.1. išauginta javų kilmės rajone ar patvirtintuose papildomuose rajonuose. Išaugintą saugotinų veislių sėklą papildomuose rajonuose leidžiama naudoti tik javų kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio reikalavimų aprašo 96.3 papunktyje;

96.2. tiekiami rinkai javų kilmės rajone;

96.3. saugotinų javų veislių sėklą leidžiama tiekti rinkai Lietuvos Respublikos teritorijoje patvirtintuose papildomuose rajonuose tais atvejais, jei papildomuose rajonuose yra panašios javų kilmės rajonui natūralios ar pusiau natūralios tos veislės buveinės.

97. Patvirtinant javų kilmės rajonus, Valstybinė augalininkystės tarnyba turi užtikrinti, kad javų kilmės rajone būtų paliktas sėklos kiekis, nurodytas šio reikalavimų aprašo 98 punkte, siekiant išsaugoti saugotiną veislę javų kilmės rajone.

98. Valstybinė augalininkystės tarnyba kontroliuoja, kad tiekiami rinkai kiekvienos saugotinos veislės sėkla neturi viršyti 0,5 proc. tam tikros augalų rūšies sėklos kiekio, išauginto per vieną auginimo sezoną Lietuvos Respublikoje, ar kiekio, kurio reikia apsėti 100 ha, priklausomai nuo to, kuris kriterijus yra didesnis. Tiekiami rinkai saugotinų veislių kviečių, paprastųjų miežių ir paprastųjų kukurūzų sėkla neturi viršyti 0,3 proc. sėklos kiekio ar kiekio, kurio reikia apsėti 100 ha, priklausomai nuo to, kuris kriterijus yra didesnis.

99. Tiekiamas rinkai visas bendras saugotinos veislės sėklos kiekis neturi viršyti 10 proc. tam tikros augalų rūšies sėklos kiekio, sunaudojamo Lietuvos Respublikoje.

100. Tais atvejais, kai viršijamas sėklos kiekis, nurodytas šio reikalavimų aprašo 99 punkte, Valstybinė augalininkystės tarnyba nustato kiekvienam tiekėjui leidžiamus tiekti rinkai vegetacijos sezono metu saugotinos veislės sėklos kiekius.

101. Tais atvejais, kai sėklos kiekio, nurodyto šio reikalavimų aprašo 99 punkte, neužtenka apsėti 100 ha žemės ploto, tiekėjui leidžiama didžiausią tos rūšies sėklos, kiekvienais metais naudojamos Lietuvos Respublikoje, kiekį padidinti iki kiekio, reikalingo apsėti 100 ha.

102. Valstybinė augalininkystės tarnyba, Europos Komisijai ar kitoms ES valstybėms paprašius, informuoja apie saugotinos veislės sėklos, tiekiamos rinkai Lietuvos Respublikoje, kiekius.

IX SKYRIUS

REIKALAVIMAI ĮGALIOJESiems APROBUOTOJAMS

103. Įgaliotasis aprobuotojas privalo būti kvalifikuotas, turėti įgaliotojo aprobuotojo leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba, ir raštu pateikti pasirašytą pareiškimą, kuriuo įgaliotasis aprobuotojas įsipareigoja laikytis aprobavimo metodinių nurodymų. Įgaliotasis aprobuotojas negali turėti asmeninės naudos, susijusios su aprobavimo atlikimu.

104. Įgaliotąjį aprobuotoją kontroliuoja oficialusis aprobuotojas.

105. Javų sėkliniai pasėliai, kuriuos reikės tikrinti, auginami iš sėklos, kurios vegetaciniai tyrimai yra atlikti ir šios kontrolės rezultatai yra patenkinami.

106. Oficialusis aprobuotojas privalo kontroliuoti ne mažiau kaip 5 proc. javų sėklinių pasėlių, aprobuotų įgaliotojo aprobuotojo.

107. Oficialiems vegetaciniams tyrimams ir atitinkamais atvejais oficialiems sėklos laboratoriniams tyrimams dėl veislės tapatumo ir veislinio grynio patikrinimo imama dalis sėklos mėginių iš sėklos siuntų.

108. Oficialiajam aprobuotojui nustačius, kad įgaliotasis aprobuotojas tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė aprobavimo metodikos nurodymus, jam pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas leidimas aprobuoti javų sėklinius pasėlius ir paskiriamas atitinkamas mokymo kursas, kurį išklauses, įgaliotasis aprobuotojas privalo išlaikyti egzaminą. Jei nuo pažeidimo nustatymo datos pažeidimas per metus pasikartoja, įgaliotajam aprobuotojui panaikinamas įgaliotojo aprobuotojo leidimas. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikatas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

X SKYRIUS

REIKALAVIMAI ĮGALIOJESiems MĖGINIŲ ĖMĖJAMS

109. Įgaliotasis mėginių ėmėjas privalo turėti įgaliotojo mėginių ėmėjo leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba.

110. Įgaliotasis mėginių ėmėjas privalo turėti reikiamą kvalifikaciją, kuri įgyta mokymo kursuose, surengtuose pagal oficialiesiems mėginių ėmėjams taikomas sąlygas, ir patvirtinta išlaikius oficialius egzaminus.

111. Įgaliotasis mėginių ėmėjas ima sėklos mėginius pagal ISTA tvirtinamas mėginių ėmimo metodikas ir 4 priede nurodytą didžiausią sėklos siuntos svorį ir mažiausią mėginio svorį.

112. Įgaliotaisiais mėginių ėmėjais gali būti:

112.1. nepriklausomi fiziniai asmenys;

112.2. fizinių arba juridinių asmenų, neužsiimančių sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai, samdomi fiziniai asmenys;

112.3. fizinių arba juridinių asmenų, užsiimančių sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai, samdomi fiziniai asmenys. Šiuo atveju įgaliotasis mėginių ėmėjas mėginius gali imti tik iš sėklos siuntų, pagamintų šių fizinių arba juridinių asmenų vardu, išskyrus atvejus, kai pirmiau paminėti fiziniai arba juridiniai asmenys, prašymą dėl sėklos sertifikavimo padavęs asmuo ir Valstybinė augalininkystės tarnyba susitaria kitaip.

113. Įgaliotąjį mėginių ėmėją, imantį sėklos mėginius, kontroliuoja oficialusis mėginių ėmėjas. Imant mėginius automatinio būdu, fiziniai ir juridiniais asmenys turi laikytis procedūrų, patvirtintų Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu, o Valstybinė augalininkystės tarnyba mėginių ėmimą oficialiai prižiūri.

114. Oficialiosios priežiūros pagal šio reikalavimų aprašo 100 punktą taikymo tikslais oficialieji sėklos mėginių ėmėjai ima kontrolinius mėginius iš dalies sėklos siuntų, skirtų oficialiai sertifikuoti. Ši dalis iš principo kuo lygiau paskirstoma tarp fizinių arba juridinių asmenų, pateikusių sėklą sertifikuoti, bei pagal pateiktas rūšis, tačiau ji taip pat gali būti skirta konkrečiai abejonei pašalinti. Ši dalis turi būti ne mažesnė kaip 5 proc. Šis kontrolinių mėginių ėmimo principas netaikomas siuntoms, iš kurių mėginiai imami automatinio būdu. Kontroliniai mėginiai palyginami su sėklos mėginiais, paimtais iš tos pačios siuntos oficialiai prižiūrint.

115. Oficialiajam mėginių ėmėjui nustačius, kad įgaliotasis mėginių ėmėjas tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė mėginių ėmimo metodų nurodymus, jam pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas leidimas imti sėklos mėginius ir paskiriamas atitinkamas mokymo kursas, kurį išklaušęs įgaliotasis mėginių ėmėjas privalo išlaikyti egzaminą. Jei nuo pažeidimo nustatymo datos pažeidimas per metus pasikartoja, įgaliotajam mėginių ėmėjui panaikinamas įgaliotojo mėginių ėmėjo leidimas. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikatas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

116. Valstybinei augalininkystės tarnybai atliekant oficialią priežiūrą, nurodytą šio reikalavimų aprašo 8.2.4, 8.3.3, 8.4.4, 8.5.2, 8.6.3, 8.7.4, 8.9.4 ir (ar) 8.10.4 papunkčiuose, tikrinama, ar įgaliotieji aprobuotojai, mėginių ėmėjai ir įgaliotosios laboratorijos atitinka nuostatas, nurodytas šio reikalavimų aprašo IX, X ir XI skyriuose.

XI SKYRIUS

REIKALAVIMAI ĮGALIOTOSIOMS LABORATORIJOMS

117. Įgaliotoji laboratorija privalo turėti sėklos kokybės tyrimo leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba.

118. Įgaliotoji laboratorija privalo:

118.1. turėti darbuotoją, kuris tiesiogiai atsakytų už laboratorijos techninę veiklą ir turėtų techninio vadovavimo sėklų tyrimų laboratorijai kvalifikaciją;

118.2. turėti reikiamos kvalifikacijos darbuotoją. Kvalifikacija įgyjama mokymo kursuose, surengtuose pagal oficialiosios sėklų tyrimų laboratorijos darbuotojams taikomas sąlygas ir išlaikius egzaminus;

118.3. būti įkurta patalpose ir turėti įrangą, kurią Valstybinė augalininkystės tarnyba laiko tinkama sėklai tirti.

118.4. sėklos tyrimus atlikti pagal ISTA tvirtinamas sėklos kokybės tyrimų metodikas.

119. Įgaliotoji laboratorija gali būti:

119.1. nepriklausoma;

119.2. priklausanti juridiniam asmeniui, užsiimančiam sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai. Šiuo atveju įgaliotoji laboratorija gali tirti tik sėklos siuntas, kurias pagamino šio juridinio asmens vardu, išskyrus atvejus, kai minėtas juridinis asmuo, prašymą dėl sėklos sertifikavimo padavęs asmuo ir Valstybinė augalininkystės tarnyba susitaria kitaip.

120. Įgaliotosios laboratorijos veiklą, susijusią su sėklos tyrimais, kontroliuoja Valstybinė augalininkystės tarnyba.

121. Oficialiosios priežiūros pagal šio reikalavimų aprašo 106 punktą taikymo tikslais oficialaus sėklos tyrimo metu kontroliuojama dalis sėklos siuntų, skirtų oficialiai sertifikuoti. Ši dalis iš principo kuo lygiau paskirstoma tarp juridinių asmenų, pateikusių sėklą sertifikuoti, bei pagal pateiktas rūšis, tačiau ji taip pat gali būti skirta konkrečiai abejonei pašalinti. Ši dalis turi būti ne mažesnė kaip 5 proc.

122. Oficialiajai laboratorijai nustačius, kad įgaliotoji laboratorija tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė sėklos kokybės tyrimų metodikos nurodymus, jai pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas arba panaikinamas leidimas atlikti sėklos kokybės tyrimus. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikatas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

XII SKYRIUS

JAVŲ SĖKLOS LAIKYMAS

123. Sėkla turi būti laikoma uždaroje, neužkrėstoje kenkėjais ir jų lervomis patalpose.

124. Jei sandėlio grindys ne medinės, pakuotės su sėkla kraunamos ant medinių padėklų ar stelažų.

125. Kiekviena sėklos siunta laikoma atskirai. Tarp siuntų turi būti paliktas ne mažesnis kaip 0,7 m tarpas.

126. Prie kiekvienos siuntos turi būti patogus priėjimas.

XIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

127. Už šių reikalavimų aprašo nuostatų nesilaikymą asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

Privalomųjų rinkai tiekiamos
javų sėklos kokybės reikalavimų aprašo
1 priedas

MAŽIAUSIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APSAUGINIŲ ATSTUMŲ LENTELĖ

Pasėliai	Mažiausi atstumai, m
Nehibridiniai kanariniai strypainiai, rugiai: auginant elitinę sėklą	300
auginant sertifikuotą sėklą	250
Sorgų rūšys (<i>Sorghum</i> spp.)	300
Savidulkiai kvietrugiai: auginant elitinę sėklą	50
auginant sertifikuotą sėklą	20
Kukurūzai	200
Hibridiniai rugiai: auginant elitinę sėklą: naudojant vyriškojo nevaisingumo selekcinę liniją	1000
nenaudojant vyriškojo nevaisingumo selekcinės linijos	600
auginant sertifikuotą sėklą	500

Privalomųjų rinkai tiekiamos javų
sėklos kokybės reikalavimų aprašo
2 priedas

**MAŽIAUSIO VEISLINIO GRYNIO NEHIBRIDINIUIOSE PLIKŪJŲ IR SĖJAMŪJŲ
AVIŽŲ, AVIŽŲ NETIKŠŲ, MIEŽIŲ, PAPRASTŪJŲ IR KIETŪJŲ KVIEČIŲ, SPELTŲ
PASĖLIUIOSE LENTELE**

Kategorija	Mažiausias veislinis grynys, proc.
Elitinės sėklos (B)	99,9
Sertifikuotos pirmos reprodukcijos sėklos (C ₁)	99,7
Sertifikuotos antros reprodukcijos sėklos (C ₂)	99,0

**MAŽIAUSIO VEISLINIO GRYNIO NEHIBRIDINIUIOSE SAVIDULKIŲ KVIETRUGIŲ
PASĖLIUIOSE LENTELE**

Kategorija	Mažiausias veislinis grynys, proc.
Elitinės sėklos (B)	99,7
Sertifikuotos pirmos reprodukcijos sėklos (C ₁)	99,0
Sertifikuotos antros reprodukcijos sėklos (C ₂)	98,0

JAVŲ SĖKLOS KOKYBĖS MAŽIAUSIŲ REIKALAVIMŲ LENTELĖ

Rūšis ir kategorija	Mažiausias daigumas (grynos sėklos, proc.)	Mažiausias analitinis grynis (švarumas) (proc., nuo masės)	Didžiausias kitų augalų rūšių sėklos kiekis, ne didesnis kaip, vnt.							Sėklų drėgnis ne didesnis kaip, proc.
			kitų augalų rūšių (a)	raudonos ryžių sėklos	kitų javų rūšių	ne javų	tuščiosios avižos, bergždžiosios avižos, kvepiančiosios svidrės	dirvinio ridiko, dirvinės raugės	Sorų (<i>Panicum</i> spp.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sėjamosios avižos, avižos netikšės, paprastieji miežiai, paprastieji kviečiai, kietieji kviečiai, speltos: B C1 ir C2	85 85 (d)	99 98	4 10		1 (b) 7	3 7	0 (c) 0 (c)	1 3		15,5* 15,5*
Plikosios avižos: B C1 ir C2	75 75 (d)	99 98	4 10		1 (b) 7	3 7	0 (c) 0 (c)	1 3		15,0* 15,0*
Kanariniai strypainiai: B C	75 75	98 98	4 10		1 (b) 5		0 (c) 0 (c)			15,0 15,0
Sėjamieji rugiai: B C	85 85	98 98	4 10		1 (b) 7	3 7	0 (c) 0 (c)	1 3		15,0* 15,0*
Sorgų rūšys (<i>Sorghum</i> spp.)	80	98	0							15,0
Kvietrugiai: B C1 ir C2	80 80	98 98	4 10		1 (b) 7	3 7	0 (c) 0 (c)	1 3		15,5* 15,5*

Paprastieji kukurūzai	90	98	0						14,0
-----------------------	----	----	---	--	--	--	--	--	------

(a) – į didžiausią kitų augalų rūšių sėklos kiekį, nustatytą šio reikalavimų aprašo 3 priedo 4 skiltyje, įeina šio reikalavimų aprašo 3 priedo 5–10 skiltyse nurodytų rūšių sėkla;

(b) – antroji sėkla nelaikoma priemaiša, jei antrajame tos pačios masės mėginyje nėra jokios kitų javų rūšių sėklos;

(c) – viena tuščiosios avižos, bergždžiosios avižos, kvėpiančiosios svidrės sėkla nurodytos masės mėginyje nelaikoma priemaiša, jeigu antrajame tos pat masės mėginyje nėra nė vienos šių rūšių sėklos;

(d) – „plikagrūdžių miežių“ rūšiai priskiriamų paprastųjų miežių veislės sėklos mažiausias daigumas 75 proc. Etiketėje turi būti nuoroda: „mažiausias daigumas 75 proc.“;

* – jeigu sėjama tų pačių derliaus metų žieminių javų sėkla, tai yra paprastųjų kviečių, kietųjų kviečių, speltos, kvietrugių, rugių, sėklos drėgmė turi būti ne didesnė kaip 16,0 proc.

Privalomųjų rinkai tiekiamos javų
sėklos kokybės reikalavimų aprašo
4 priedas

SĖKLOS SIUNTOS IR MĖGINIO SVORIO LENTELĖ

Augalo rūšis	Didžiausias siuntos svoris, t	Mažiausias mėginio svoris, g	Mėginio, 3 priedo 4–10 skiltyse ir 3 priedo 3 skiltyje nurodytam didžiausiam kitų augalų rūšių sėklos skaičiui nustatyti, svoris, g
Sėjamosios avižos, avižos netikšės, plikosios avižos, paprastieji miežiai, paprastieji kviečiai, kietieji kviečiai, speltos, sėjamieji rugiai, kvietrugiai	30	1000	500
Kanariniai strypainiai	10	400	200
Dvispalviai sorgai	30	900	900
Dvispalvių sorgų × sudanžolės hibridai	30	300	300
Paprastųjų kukurūzų įvaisinės linijos elitinė sėkla	40	250	250
Paprastųjų kukurūzų neįvaisinės linijos elitinė sėkla; sertifikuota sėkla	40	1000	1000